

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3
За стране земље на годину	9

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАТЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ОПШТИНСКО УРЕЂЕЊЕ
И
АДМИНИСТРАЦИЈА
ГРАДА ГЛАЗГОА

(По Сер Демсу Белу председнику општине Глазговске и г. Демсу Патону председнику Уједињених Музејских Удружења Уједињене Краљевине — Велике Британије и Ирске)

Година 1896

VIII
ВОДА И ВОДОВОД

2.

(НАСТАВАК)

* * *

У години 1854, општина глазговска, наслоњена на стручњачке оцене г. Бетмана и Дг. Ангуса Смита, поднесе Парламенту пројект закона о водоводу и води са Лак-Катрајна. Рекао би човек, да тако лепа једна мисао, подупрта још таквим стручним ауторитетима, треба да буде примљена на све стране, без и једне речи. Али на против, и у Парламенту, па и у самој недру Глазгоа, она удари на најжешћи отпор! Као ројеви нивоше у вароши на све стране квартални митинзи, на којима се покушај општинске управе осуди као нека нова шореска напаст, и на којима се (митинзима) израчуна: да ће грађанство за нову воду имати да плаћа „по два и по шилинга на сваку фунту стерлинга од кућне кирије.“ У самој одбору парламентском, надлежном за претходно проучавање таквих предмета, нађе се главом један глазговски универзитетски професор, један Фредерик Пени, да тврди: да баш за то што је та катрајнска вода тако ненадмашно и бистра и чиста, да она баш за то има и моћи и својства да *раствара олово* у себи; па, како ће се за спровођење њено употребљавати *оловне цеви*, то се може мислити коликом се ризику *тровања оловом* излаже читав један град?! Излишно је рећи, да је ова стручно-професорска сведоџба, али не само направила сензацију у Парламенту, него и пресекала рад на пројекту у дотичном одбору. Требало је управо грдних мука, и маса нових стручњачких испитивања, доказивања и уверавања: да г. Пени греша, да су његови експерименти крајње непоуздани, а закључци и збџа од Катрајнске воде савршено неосновани. И ствар је изгледала тиме, најзад, спасена. Али, тек што се овај општински пројекат опрости опозиције г. Пенија, а искочи пред-а-њ сам лордовски Адмиралитет наш. Дотична господа пронађоше, да би одвраћање толике количине воде са

реке *Тита* довело у питање пловидбу на *Форту* — јер рекоше да је ток ове реке и онако спор, и да на своме кориту гомила знатне *блатне* талоге; па, ако би му се одузела још и она половина воде и водене снаге, коју добија од бистрога *Тита*, онда би пловидба на њему (*Форту*) била колико и немогућа. На ове замерке одговоре цокретачи катрајнске воде с доказима: да се ни у ком случају неће одвратити од *Тита* више од једне *шестине* водене му количине; да свих педесет милијуна галона, које би дневно отуда добијао Глазго, не износе ни један *четири стотинити део* воде која прође кроз *Стерлинг*, кад река нарасте, и да у добу кад се језера после суше понова пуне, да се ни онда количина воде код *Стерлинга* не умали са више од једне *четрдесетине*, ако и педесетине. Чак се може рећи, да би се, за суве сезоне, количина воде у *Форту*, снагом предвиђене *накнадне* воде, чак и повећала. Али Адмиралитет оста при својим примедбама, и његова интервенција би довољно јака да доведе до одбацавања целога пројекта.

Општина глазговска, међу тим, не клону. Далеко од тога, она одмах сљедеће године (1855) изађе пред Парламенат са *новим* пројектом. Пре свега, она ту себи осигура и ауторитативну потпору нових стручњака, г. г. *Стефенсона* и *Брунела*, који подупру извештај г. Бетмана. За тим се постара за *накнаду* штете, ако би каква искрсла за пловидбене интересе на реци *Форту*, одобрењем суме од 7000 фуната стерлинга. За тим се погоди са *рибарима* на истој реци, и све их задовољи. Онда склони *Горбалс* компанију да пристане на 6% интереса на капитал јој од 180.000 ф. ст. па се за тим погоди и са противничким становницима краја *горбалског*; и најзад, са новим и тачним *хемиским* анализама у руци, разбије све раније хемичарске погрешке.

Тако прихваћен и поткрепљен, пројект општински продре кроз Парламенат и добије санкцију закона, — на дан 2-ог јула 1855 године. Вреди пак поменути, шта је општину глазговску коштало да само и дође до оваког једног парламентског решења. Коштало ју је, — у виду стручњачких, комисијских, и у опште службених радова и трошкова — неких 26.000 фуната стерлинга, или *шест стотина и педесет хиљада динара у злату*. Велика сума, али не и превелика кад се подмери са благословом који се после, у виду катрајнске воде, над Глазгоом излио.

Дакле, према закону, — тако мучно стеченоме, — Суд и Одбор општине глазговске постави нарочите *колесаре*, с пуно-

моћијем, да могу своју извршну власт пренети и на нарочиту *комисију*. Свршив, као што већ наведосмо, са *Горбалс* компанијом, она се у скоро погоди и са *Глазговском* водоводном кумпанијом, откупив њихове повластице по цену *интереса* од 4½% на капитал обичних им удеоница, од 303.700 ф. ст. а 6% на капитал *пријоритетских* им удеоница од 41.680 ф. ст. Накнада обема кумпанијама доби, према томе, облик вечите ренте, која је у буџет општински унела и сталну цифру расхода од 27.000 ф. ст. или 675.000 динара у злату.

У број *језера*, на која је одбор општине глазговске добио власт према закону од 1855, долазило је првенствено језеро *Катрајн*, или *Лак-Катрајн*, а за њим језера, *Лак-Акре*, *Лак-Венакар* и *Лак Дронки*. Природан одлив ових језера пада на реку *Тит* — али тако — да се *Лак-Катрајн* прелива у *Лак-Акре*, а овај у *Лак-Венакар*, који такође прима у себе путем једног канала и воду из *Лак-Дронкија*. Водоводни план града Глазгоа прављен је искључно с погледом на воду из *Лак-Катрајна*, остављајући остала језера да дају *накнадну* воду реци *Титу*. За потребу града Глазгоа одреди, се као дневна количина воде из *Лак-Катрајна*, неких *педесет милијуна галона*; а на име *накнадне* воде реци *Титу* из осталих, језера неких *четрдесет* и по милијуна галона. Али да кажемо коју и о природи физичких услова који окружавају, нама тако драгоцени извор водени, *Лак-Катрајн*.

Лак-Катрајн — под којим разумемо и *предео*, а не само *језеро*, тога имена — налази се у једној од *најкиселивијих* области Уједињене Краљевине, Енглеске и Шкотске. Тешки облаци, који га стално походе са пучине Атланског Океана, ударе прво на високе брегове, који леже западно од *Лак-Катрајна*, ту се разладе, и у лађењу спуштају и на језеро и на целу околину огромне масе чисте воде метеорске. Тачне белешке, вођене од овога закона од 1855 год. за овај изворни крај, сведоче: да се просечна годишња висина кишнице ту пење од 60 до 95 палаца! Код *Гленгајла*, а то је на горњем језику *Лак-Катрајна*, висина годишње кишнице често прелази и 100 палаца, док у особено-влажним годинама достиже висину, чак, и од 130 палаца. Па како сва ова богата кишница пада и на бреговито и на стрмо земљиште — на тако рећи, чисту и голу *стену* — то се скоро свеколика маса њена, са врло малим губитком од испаравања, слива у оно неколико *језерских резервоара*.

Што се грађевинске дужине самога водова тиче, он је, саобразно закону од 1855,

изнео неке тридесет и четири енглеске миље, или од прилике неких педесет и пет километара. — Код Могдок-Касла, а то је на двадесет и шест миља од језера, саграђен је резервоар који може да прими у себе 488,700.000 галона воде; и из тога резервоара, који лежи неких 317 стопа над морском површином, добија Глазго своју добру воду кроз цеву од ливенога гвожђа. Тунели на овоме водоводу износе неких скоро два наест миља у дужину, и добивени су просецањем тврде примитивне стене; док грађевина на отвореним одсецима, као и мостовима, износи више од десет миља у дужину. Пречник је водоводу осам стопа, а пад од миље: десет палаца. Кроз долине Докреа, Ендрика и Блена, вода се за неке скоро четири миље спроводи у сифонским цевима од ливенога гвожђа, са падом од пет стопа од миље. Рачунало се, да ће овакав водовод моћи спровести Глазгоу свих педесет милијуна галона воде на дан, као и да ће оне четворостопне цеву од ливенога гвожђа, које имају пад од пет стопа на миљу, моћи да приме двадесет милијуна галона. Али се оба рачуна показала као погрешна. Рапаве ивице водоводних тунела показале се да имају и неку моћ успоравања воденога тока, — тако да највећа количина, кроз њих, протекле воде није могла прећи дневну цифру од четрдесет и два милијуна; док се, на против, код оних гвоздених цеву показало, да им је она глатка и стаклена површина унутарња, добивена обмазаном истом извесном катранском смесом, појачала спроводничку способност до цифре од тридесет милијуна дневних галона. На тај начин није се, доиста, морало хитати са предвиђеним дуплирањем водоводних цеву; али се због наглога раста Глазгоа, морало помишљати на што скорије осигурање веће количине потребне му воде.

Описујући глазговски водовод, године 1859, на скупу Британскога Ученога Друштва у Абердину, г. Бетман је, између осталог и ово рекао: „Грађевина ова броји, које мањих које већих, седамдесет тунела. Први од ових почиње на самом уласку воде у водовод код Лак-Катрајна, и има 2325 јарда (преко два километра) у дужину. Последњи тунел свршава се на јужном крају водовода, пре него овај уђе у већ поменути резервоар. Он има 2650 јарда (скоро два и по километра у дужину) и лежи на 250 стопа испод брдска му врха. Први је просечен кроз стену гнајс и плочасту млику, а овај други кроз тврди и зелени трап.“

Радови на овом водоводу почети су у мају 1856, а довршени у октобру 1859. На дан 14-ог октобра исте 1859 Њено Величанство Краљица Викторија дошла је лично у Глазго, изашла на језерске висине Лак-Катрајна, и свечано пустила први млаз употребне воде из Лак-Катрајна у глазговски градски водовод. У марту 1860 цео Глазго је и редовно почео добијати ту своју нову и добру воду.

А сад, укратко, да кажемо шта је Глазго платио — колико га кошта — та нова вода и тај нови његов водовод.

По сведеним рачунима од године 1860, цело је предузеће коштало 920.000 фуната стерлинга, или двадесет и три милијуна динара у злату. Од ове суме, 771.500 ф. ст. отишло је на саму грађевину водовода — односно — на аквадукт, сифонске цеву, резервоар, и на мрежу цеву у вароши; 79.000 ф. ст. на откуп земљишта и разне експро-

пријације; 27.500 ф. ст. на парламентарне трошкове; и 42.000 ф. ст. на инжинире и канцелариске трошкове.

По није прошло ни десет година, а већ је Глазго осетио потребу за већом количином воде. Према томе, још 1864 приступи се удешавању висине на мостовским спроводницама, те како би оне могле додати већу количину озиданоме и тунелисаноме делу водовода. За тим, у години 1868, повуче се нова линија сифонских цеву преко Докреа, Ендрика и долине Блена — оне у Докреу са 48 палаца у пречнику, а оне у ове последње две са 36 стопа у пречнику. Но, како је растућа потреба за водом превазишла и ову доправку, то се дода још један ред сифонских цеву, одговарајући пуној спроводној снази озиданог и тунелисаног водовода — преко долине Блена у години 1875, преко долине Ендрика у 1877, и преко долине Докреа у години 1882. Како се, пак, после показало, да и ова допуна грађевинска не стиже — односно и поглавито с тога — што оне две велике и главне спроводнице, што воде из могдошког резервоара у варош нису за то довољно велике, то им — 1880 — додаду још две цеву са по 36 палаца у пречнику. Овај додатак у спроводним цевима продужио је дужину глазговског водовода са још једно десет и по миља, тако, да је он после тога у целини износио неке 44¹/₂ енглеске миље. Тако исто, сума коштања ових доправака изнела је 290.500 ф. ст. (преко седам милијуна динара); док је у истоме размаку времена отишло на нове цеву у самој вароши и околини неких 222.000 фуната стерлинга. Најзад, пошто је и на обравку Горбалских филтрова утрошено неких 21.500 ф. стерлинга то се слободно може рећи, да је, до 1880 године закључно, општина града Глазгоа уложила у своје предузеће Лак-Катрајн — капиталну суму од 1,454.000 ф. стерлинга, или тридесет и шест милијуна и 350.000 динара у злату.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Штампарска погрешка. — У последњем 11 броју нашег листа, а у чланку „Општинско уређење Глазгоа“ поткрала се једна ружна погрешка. Тако, на првој страни, трећег ступца, а у почетку последњег параграфа стоји: „г. Бетманово мишљење о води са Лак-Катрајна подупре снажно и наш одлични комичар Др. Роберт Смит“, а треба да стоји: „наш одлични хемичар Др. Роберт Смит.“ Молимо наклоног читаоца да ову погрешку у читању исправи.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК
19. Фебруара 1902 год.

Председавао председник београдске општине г. Милован Р. Маринковић. Присутствовали чланови суда г.г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић. Од одборника били: г.г. Живојин М. Перић, Милош Валожич, Љуба Дојчиновић, Богоје Јовановић, Стојан Пајкић, Раденко Драговић, Васа Николић, Лазар М. Матић, Тома Цинцар-Јанковић, М. О. Петровић, Ђорђе Н. Петровић, Љуба Н. Христић, Др. М. Радошаковић, Петар Новаковић, Д. Тадић, Урош Благојевић и Коста Д. Главинић.

Деловоћ, Мих. М. Марјановић.

(СВРШЕТАК)

Одборник г. Димитрије Тадић налази да овде ваља расправити два питања, а на име: прво је у томе, да ли ове трошкове треба да сноси министарство грађевина или општина. По основу поменутог прописа на који се г. министар позвао, општина није дужна да их сноси, док међутим министарство има у расходу свога буџета и по-

зи цију за овакве трошкове, што је довољан доказ да је министарство дужно сносити ове трошкове.

Друго је питање, да ли општина да прими на себе ове трошкове, кад г. министар правда своје решење скученошћу позиције свога буџета на овакве трошкове. Мишљења је, да би општина — само ради што скоријег решења питања о каналисању Београда а никако, што је по закону дужна да то чини, јер то никако не стоји, — требала да прими на себе трошкове о којима је реч. То треба нарочито нагласити г. министру, јер би се у противном стварао преседан, по коме би г. министар тражио увек да општина плаћа трошкове ове врсте, које по закону иначе није дужна да сноси. Он је, дакле, за то да општина добровољно поднесе у овом конкретном случају трошкове о којима је реч у виду награде члановима и референтима Грађевинског Савета.

Одборник г. Манојло Кљидис слаже се са предговорником и мишљења је да општина треба да поднесе ове трошкове.

Одборник г. Коста Главинић, налази да је овде реч о разумевању чл. 45. зак. о подизању јавних грађевина. Кад одборник г. Тадић као човек од закона налази, да општина није дужна по основу поменутог законског прописа да сноси ове трошкове а међутим је потреба да се питање о каналисању Београда што скорије реши, он предлаже да се усвоји у начелу да општина поднесе трошкове о којима је реч у овом конкретном случају, али да се од плаћања истих за будуће огради. Да се у тој цели одговори г. министру: Да одбор општински налази, да општина по основу поменутог законског прописа није дужна да сноси ове трошкове, али вољна, да се решењу питања о каналисању Београда што скорије приступи, пристаје да ове трошкове у овом конкретном случају поднесе.

Одборник г. Урош Благојевић, није за стварање преседана, пристаје да општина поднесе трошкове у овом конкретном случају с обзиром на важност предмета о коме је реч, али да се од плаћања истих у будуће огради.

Одборник г. Милан О. Петровић је за то да се овај захтев г. министра као противузакон одбије, а да се г. министар извести да ће општина члановима и референтима Грађевинског Савета по извршеном прегледу, оцени и датом мишљењу по пројекту за каналисање Београда издати хонорар, који ће им по извршењу тога посла одредити.

По саслушању свега тога, председник је ставио на гласање како предлог одборника г. Косте Главинића, тако и предлог одборника г. Милана О. Петровића.

По извршеном гласању седењем и устајањем нађено је да су за предлог одборника г. Петровића гласали одборници г. г. Тома Цинцар-Јанковић и Милан О. Петровић, а за предлог одборника г. Главинића остали чланови одбора присутни данашњој седници.

Према оваком исходу гласања, — одбор је решио:

Да општина београдска поднесе ове трошкове који припадају члановима и референтима Грађевинског Савета за долазак у седнице ради прегледа, оцене и давања мишљења по пројекту за каналисање Београда, који су израдили Ш. Везен и Син.

Да се г. министру уз извешће о овоме одговори, да општински одбор пристаје да општина ове трошкове само у овом конкретном случају поднесе, не с тога, што је према законском пропису на коме је г. министар засновао своје решење од 29 Јануара 1902, Бр. 175, дужна да их сноси, јер по поменутом законском пропису она

није дужна да их поднесе, већ с тога што је вољан да се решењу питања о каналисању Београда, које се од толиког времена повлачи и које је по Београд одвећ важно, једном приступи.

ХП

По прочитању молбе браће Р. Гођевац, овд. фабриканата АБр. 774, којом траже да им општина уступи уз накнаду извештај део свога земљишта које лежи поред њиховог земљишта преко пута од фабрике монопола дувана на коме намеравају подићи своју фабрику; као и по прочитању извештаја грађевинског одељења по истом предмету, АБр. 1367, из кога се види према приложеној скици да земљиште које молиоци траже да им општина уступи лежи преко пута фабрике монопола удаљено од топчидерског друма за 18,50 метара пред имањем молиоца а мери пет стотина и шесет квадратних метара, — одбор је решио:

Усваја се у начелу ова молба браће Гођевац, овд. фабриканата, да им се уз накнаду коју буде одредила проценилачка комисија, која да се према закону састави уступи у својину општинско земљиште постојеће преко пута фабрике монопола дувана на одстојању од осамнаест и по метара од топчидерског друма, а пред имањем молиоца на коме намеравају подићи своју фабрику и мери пет стотина и шесет квадратних метара према приложеној скици. Да општински суд даље по закону поступи.

ХП

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и за одобрење прекорачених кредита Управе трошаринске у 1892 години; предлог суда за премештај општинског сењака; предлог управе водовода за одобрење кредита за проширење општ. водовода; предлог суда за исправку решења одбора од 17 децембра 1901, АБр. 11107 донесеног по саопштењу процене имања Браће Петра и Михаила Ђорђевића, због регулације и предлог председништва о начину извршења регулације вароши, — одбор је решио:

Да се ставе на дневни ред за идућу седницу.

РЕДОВНИ САСТАНАК

26. фебруара 1902 г.

Председавао председник општине београдске г. Милош Р. Маричковић. Присутствовали чланови суда г. г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић. Од одборника били: г. г. Ђ. Соколовић, А. Н. Крестановић, М. Савчић, Милутин Ј. Вожић, Љуба Дојчиновић, Урош Благојевић, П. Павловић, Лазар М. Матић, Ђорђе Н. Петровић, Мих. Бобић, М. О. Петровић, Др. М. Радовановић, Љ. Н. Христић, Петар Новаковић, Р. Драговић, Коста Д. Главинић и Коста Др. Ризнић.

Деловођ, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане деветнаестог фебруара тек. године и примљен без измена.

II

У данашњој својој седници као првом своме састанку после оног сулудог догађаја који се је десио 20 ов. м. у Шапцу, одбор је на предлог председника општине, као представник престоничког грађанства, увек верног и оданог династији Обреновића, уверен да погађа родољубиве осећаје својих суграђана и сваког Србина у име своје и својих суграђана једногласно изјавио:

Да осуђује поменути сулуди догађај који се десио 20 ов. м. у Шапцу, презирући његове инспираторе, а изјављујући

Његовом Величанству Александру I Краљу Србије и Његовом Дому верност и поданичку оданост.

III

На предлог одборника г. Косте Д. Главинића, — одбор је решио:

Да се решење одбора донесено у његовој седници од 19 фебруара тек. године по молби Браће Р. Гођевац, овд. фабриканата, да им општина уз накнаду уступи у својину своје земљиште, које постоји спрочу фабрике дувана на одстојању од 18,50 м. од топчидерског друма а мери 560 кв. метра, — непушта у извршење док се и околна земљишта од Вајфертове пиваре па до пробирнице према тапијама сопственика истих не сниме и повуче једна регулациона линија, — па предмет изнесе одбору ради оцене да ли је могуће исто решење пустити у извршење, пошто преко поменутог општинског земљишта пролази један пут и пошто ће се у околини истог ускоро подићи млин хлебарског удружења и друге грађевине.

IV

Одборник г. Раденко Драговић наводи како су се пронели гласови, да се је у општинској трошарини појавио неки дефицит, који је учињен у времену када је истом управљао пок. Јован Дамњановић.

Пита председништво: стоји ли то у истини и ако стоји онда колики је тај дефицит и у чему се састоји.

Председник је одговорио, да месна контрола прегледа документа односећа се на приход трошарински из тога времена и да му по томе није никакву представку учинила. Ако контрола наиђе на какав дефицит учиниће се шта је потребно, пошто се кауција пок. Дамњановића још налази у општ. каси и не може се вратити, док се документа о којима је реч надлежно не прегледају и рачуни не разреше.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве: одборника г. Драговића и председника општине.

V

Одборник г. Раденко Драговић наводи, да је одбор раније решио да се обустави наплата колске таксе ван жељезничке и паробродске станице, а да се решење тога питања изнесе пред одбор. Да управа трошаринска и поред тога решења наплаћује опет неки ђерам на савској и дунавској обали на песак, дрва и остало који је сама прописала.

Моли председништво да томе стане на пут, а да се тај предмет, ако је потребно да се протумачи који пропис правила и тарифе за наплату трошарине изнесе одбору на решење па да одбор по томе донесе решење.

Председник је изјавио, да се општ. суду није нико жалио, да му се неумесно наплаћује трошарина на овим местима, а ако се ко буде жалио општински ће суд извидети је ли радња управе трошаринске саобразна правилима и тарифи за наплату трошарине или не и жалиоца о томе решењем извести како би могао да употреби правно средство. Све докле док се неко не буде жалио општински суд не може знати да ли се коме трошарина неумесно наплаћује и не може ништа решавати кад постоје правила и тарифа.

Одборник г. Коста Главинић налази да се овим само губи време кад се не зна у чему се састоји неправилност радње управе трошаринске. С тога моли одборника г. Драговића да ту

ствар представи одбору писменим актом на основу кога би одбор ту ствар узео у претрес и ако је у питању разумевање појединих прописа правила и тарифе за наплату трошарине исте протумачио

Члан суда г. Владимир Лацковић разлаже да свако коме се чини да према њему управа трошаринска неправилно примењује правила и тарифу за наплату трошарине, има права да се жали општ. суду, а општински је суд дужан по тој жалби учинити извиђај и ствар решити и своје решење саопштити или на захтев и у препису издати жалиоцу, који има права да противу тога решења суда и осталих виших власти употреби правно средство редом до Државног Савета. Кад по овој ствари нико није противу радње трошаринске управе изјавио жалбу општ. суду, онда не налази да је умесно узимати у претрес једно питање без икаквог основа.

Одборник г. Коста Главинић желео би да општ. суд у колико је могуће избегава бирократизам свуда па и у овоме питању.

Председник је изјавио, да и сам није за бирократизам, али се ове ствари друкчије не могу решавати.

Одборник г. Милош Савчић наводи, да међу лицима којима се наплаћује ова такса има и сиротних таљигаца, који нити имају времена, нити знају да се жале.

Ако би се то питање решавало ван одбора, сигурно је да ће ова такса остати. С тога тражи да се то питање реши пред одбором.

По саслушању свега тога, — одбор је решио:

Да се пређе на дневни ред.

VI

Одборник г. Коста Главинић пре него се пређе на дневни ред хоће да учини на председништво једно питање, које се тиче уређења малог калимеглана и пошумљавања падине великог калимеглана окренуте реци Сави. Општина је за пошумљавање поменуте падине ископала рупе целом падином па и онуда куда је пројектована улица. Па кад ће иста улица туда морати проћи ускоро, онда зашто засађивати дрвеће и онуда куда она мора проћи, па га после вадити и поново расађивати. Моли председништво да се то место куда ће пут проћи не засађује. Сем тога већ је време да се ради на уређивању паркова, а општина никакве радове на уређењу малог калимеглана не предузима и ако је преко новина изашло, да је мали калимегдан уступљен општини на уређење и уживање.

С тога пита председништво, да га извести на чему та ствар стоји?

Председник је одговорио: Да питање о уступању поменуте падине и малог калимеглана општини на уређење и уживање није још дефинитивно свршено. Општина није добила још последњи пристанак војне власти. Ургирао је ту ствар из дана у дана од како је почео на томе радити и ту неки дан му је обећано, да ће се у скоро свршити. У граду је смештена једна батерија и за вежбање исте претворен је један део малог калимеглана у манеж. Обећано му је да ће се иста батерија преместити на које друго место. И даље ће ту ствар непрестано ургирати, како би се једном свршила, да би општина могла приступити уређењу малог калимеглана.

Што се тиче засађивања оне падине великог калимеглана, стоји то, да ће исту једним делом заузети улица, али док се иста туда проведе проћи ће мало више времена, због тога што се тек сада за исту раде планови, који морају бити надлежно одобрени, а сем тога тај се посао не може ускоро свршити ни с тога, што ће тај посао стати повећу суму новаца.

С обзиром на ту околност општински је суд нашао за потребно да се цела та падина и што скорије пошуми. А кад се приступи спровођењу улице, о којој је реч, лако ће се дрвеће повадати и пресадити. Сећа се а и сам г. Главинић зна да је велики калимегдан прво тако пошумљен па се је после дотеривао и уређивао.

Одборник г. Коста Главинић остаје при томе да би поменуто падину ваљало пошумити донде докле се неће улицом заузети, јер се то дрвеће кад се буде пресађивало неће примити као што се није примило ни оно што је на великом калимегдану вађено и пресађивано. Што се тиче малог калимегдана моли председништво, да непрестано ургира решење о уступању истог општини.

Председник прима к знању ову примедбу одборника г. Главинића односно пошумљавања поменуте падине, а што се тиче малог калимегдана заузеће се колико више може, да се питање о његовом уступању општини најскорије дефинитивно реши.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Главинића и председника општине.

VII

По прочитању акта одељака Управе града Београда АБр. 1828, 1827, 1901 и 1933 и начелства среза врачарског, АБр. 1900, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Да су доброг владања и доброг имовног стања: Јосиф Русо, олд. мењач, Иван Павловић, олд. трговац и Милан Јовановић, олд. бакалин; да су доброг владања и сиротног имовног стања: Елијас Леви, олд. посредник и Вељко Тоскановић, олд. вљач музике; и да су му непознати: Атанасија Бурић, шегрт, Никола Димитријевић, књиговецац, Димитрије Исаковић, бив. слуга, Јохан Махник, музикант, Соса — Софија — Јовановић, глумица, Стеван Стефановић, слуга, Милан Илић, бив. кочијаш и Крста Пашковић, кујунџија.

VIII

Председник извештава одбор, да је управа општинске трошарине у 1892 по разним позицијама одобреног јој буџета учинила прекорачења у суми од 31114,98 динара. Да је месна контрола тражила од општинског суда акта, којима су та прекорачења одобрена али да општински суд није иста могао пронаћи. Међу тим апсолутно је немогуће да та прекорачења нису одобрена кад су у то време општ. рачуни прегледани тромесечно од нарочите одборске комисије. Општински је суд о томе известио месну контролу која је актом својим АБр. 1069 тражила да суд изиште надлежно одобрење од одбора и г. министра финансија да се та сума као већ исплаћена расходује.

Моли одбор да изволе одобрити да се иста сума може по добивеном за то надлежном одобрењу г. министра финансија расходovati.

По саслушању тога, а после говора одборника г. г. Косте Др. Ризнића, Мих. Бобића, Пере Павловића и Косте Главинића, — одбор је решио:

Одобрава се општ. суду да суму у тридесет и једну хиљаду сто четрнаест динара и деведесет и осам пара динарских колико је управа општинске трошарине у 1892 години више утрошила по следећим партијама и то: на набавку кола и коња у 99,47 динара; на плате особљу у 14,245,43 динара; на штампу у 1607,60 динара; на оправку и доправку зграда у 6885,28 ди-

нара; на канцеларијске трошкове 3620,20 динара; на кирије у 2182 динара; на намештај у 2245 динара; на оружје у 240 динара расходује.

IX

Пошто је председник изложио потребу премештања општинског сењака са садањег места и мишљења општ. суда да би исти требало преместити у мајдан испод болнице за душевне болести, а после говора одборника г. г. Милутина Божића, Косте Главинића и Лазара Матића, — одбор је решио:

Да општински суд образује једну комисију за одређење места на које би се општински сењак имао преместити па кад комисија изврши тај посао онда да општ. суд учини одбору формалан предлог за премештање општинског сењака.

X

На предлог одборника г. Др. Милана Радовановића, — одбор је решио:

Да се умоли војна власт да што скорије измести војни барутни магацин који се налази на западном врачару пошто су се у близини истог у последње време почеле подизати многе грађевине и пошто у близини истог постоје и две болнице, те да се не би десио какав несрећан случај, јер је био случај, да је стражар код истог магацина пуцао на једног умоболног, који је из болнице био побегао.

XI

На предлог општинског суда, — одбор је решио:

Да се решење одбора од 17 децембра 1901 године АБр. 11107 донесено по саопштењу процене земљишта Петра и Михаила Браће Ђорђевић у Ратарској улици, ради експропријације за регулисање поменуте улице, измени и да гласи: усваја се ова процена. Да се сопственицима Браћи Петру и Михаилу Ђорђевић, исплати из општинске касе на терет касе регулационог фонда, кад ова буде у могућности да исплату изврши за двадесет и три квадратна метра и двадесет и пет квадратних десиметара земљишта, колико им се има за сада одузети за регулисање Ратарске улице, — по осамнаест динара од квадратног метра, свега четири стотине и осамнаест динара и педесет пара динарских а по извршењу законом предвиђених формалности.

XII

По прочитању акта управе водовода АБр. 1406 којим предлаже суду да изиште надлежно одобрење да може утрошити у овој години суму од 80000 динара на проширење општинског водовода као и по прочитању накнадног акта управе водовода АБр. 1772, којим објашњава, шта се за сада има урадити на проширењу општ. водовода, а после говора председника општине и одборника г. г. Косте Главинића, Милутина Божића, Косте Др. Ризнића и Уроша Благојевића, а на предлог одборника г. Главинића, — одбор је решио:

Одобрава се општинском суду да може у овој години на терет вишка трошаринских прихода по добивеном за то надлежном одобрењу г. министра финансија утрошити суму од осамдесет хиљада динара на проширење општинског водовода.

У комисију за преглед и оцену пројеката радова, који се имају извршити на

проширењу општинског водовода пре него се исти поднесу одбору и надлежној власти на одобрење бирају се одборници: г. г. Коста Д. Главинић, Милош Савчић и Др. Милан Радовановић.

XIII

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и то: предлог председништва о начину извршења регулације вароши; саопштења извешћа Главне Контроле по предмету прегледа општ. рачуна за раније године; избор члана грађевинског одбора и његовог заменика; саопштење процене имања Др. Воје М. Суботића, млађег, олд. лекара; молба носачког удружења за новчану помоћ; молба Богосава Поповића, берберина, да му општина изда под закуп извесно своје земљиште на Дунаву за подизање фабрике ракетла; молба Милоша Савчића, инжињера, да му општина прода по цени коштања 5 комада водомера; молба наследника Фрање Козланског, бив. олд. због својине извесног земљишта; молба Косте Скендеровића, због регулације; молба друштва за потпомагање и васпитање сиротне и напуштене деце за осветљење у Студеничкој улици; саопштење акта Управе града Београда по предмету измештања свињских обора, који се налазе на углу Ратарске и Гробљанске улице; пренос кредита одобреног у прошлој години за исплату дуга маси пок. Боже Боди, од купљеног имања; одобрење кредита за исплату ванредног осветљења за 1901 годину; понуда Радисава Митровића, трговца дрвених коцака за калдрисање улица; молба Вује Ранковића, царинарског чиновника, због регулације и молба Младена Ђоковића, општинског кочијаша за продужење осуетва, — одбор је решио:

Да се ставе на дневни ред за идућу седницу.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Умро. Андра Здравковић, дугогодишњи чиновник општине београдске, преминуо је напрасно 22. ов. м. у вече.

Бог да му душу прости.

НАУЧНО-КЊИЖЕВНИ ДЕО

„ИЛИРСКО ТРОПОЉЕ“

(БАЛКАНСКО ПОЛОСТРВО)

— од ЈОВАНА ДРАГАШЕВИЋА —

(3)

(СВРШЕТАК)

* * *

„Београд је најкрвавији камен на свеколиком ратишту Јевропе“.

„Ни Беч, као центар средње Јевропе, ни Рим као некада столица светске државе, ни Цариград, као мост између две културне континенте — нису се толико људске крви напили, колико овај поносни паћеник, Београд“.

„О њега се разбијаше најтежи облаци свагда антагонске струје југа и севера; о њега се ломио најгушћи пљусак општинских стрела, а врхао тврди зид чуваоних штитова; о њега се грабише чили дивљачи скитско-пустарске сиромашти, и трои шитомици јужно-приморског обиља; о њега се отимаше и, историјом у политички живот позвани, нови народи Сарматске низије и Крапачких гора, па и, цивилизацијом на доконање осуђени староседиоци бујних Апенина и

Хема. Овде се по други пут скобио бедевински шурбан Мединскога стегоноше са власножелељном шијаром у манији обученог Рима; овде је одважни потомак Османов потражио Ариадово наслеђе, и куднуо алком на Бечка врата. Над Београдом се укрстила крива димскија азијска са ритерским мачем јевропским, и код Београда је средња Јевропа бранила капије своје, и отискивала хорде турске од житног јој придворја Тисе и Дунава.“

„Судбина је Београдова историја јужне Јевропе. Ова огромна важност његова условљена је поглавито двема приликама. Водена бразда Саве и Дунава врло је zgodно одвојила наше полуострво од остале Јевропе, и скоро кроза сва времена јевропске историје овде на овој прузи бејаше политичка граница државама, а често и народима. А Београд је управ на тој велебној бразди, на међи југа и севера.“

„Но ово, само по себи, не би морало тако много претезати на кантару значаја и важности, да Београд није уз то и на главном ударцу свију комуникација, и сувих и водених, које наше полуострво везује за Јевропу. Узмите правац долине Савске, која са прага Ломбардијског амо језди; узмите правац долине Дравске, која уз то још и Лишву и Рабу изводи амо; погледајте правац Дунава овде, који овамо носи и воду Чешке Мораве; погледајте правац извијугане Тисе, која са целог Карпатског амфитеатра воду искуља — па ћете видети: како све те четири големе реке Београду тегле, како се све те пребогате долине код Београда свршавају, како се све струје и културне и економне код Београда стичу, те се све и политичке и војне тежње тако огромнога простора ка Београду сасрећују.“

„Овакав географски положај нема више ни један град на континенту Јевропе. Али то није све.“

„Ова огромна равница, коју с југа ограничава по целој њеној дужини река Дунав и Сава, а са свију осталих страна скоро непрекидни планински венци, све од Загреба на Градац, Беч, Токај, Сашмар — кад би та тако голема просторија била, што-но-реч, херметички затворена, онда одношај нашег полуострва ка северу, ударајући на тај препречни зид планински, заустављао би се ту, и на доступним падинама Јулијских Алпа и Карпатских гора завршавао би сав свој утицај. Али ова средњодунавска низија која није као Сахара гола и пушта, него роднија од Скилије, и нишомлија од Сармације — она има два голема отпора ка осталој Јевропи: један према северозападу, други према североистоку, оба готово позвана и намењена, да је у ближи додир доведу са том осталом Јевропом. Па ова ушиченост средњодунавске низије и остале Јевропе, наравно да и утицај и одношаје нашег полуострва преноси и преко оног планинског руба, и кроз отвор чешке Мораве са Германијом; а кроз отвор на изворе Висле (на Дукљу) и Дњепра (на Јаворник) са Русијом у узајамницу долазећи, спроводи струју са јевропскога југа на обале немачког и блатног (балтичког) мора, а са поморја јанитарског (ћилибарског) на приморје маслине и неранце.“ „Но иста та богата и голема област средњег Дунава није ни на јужној међи без отвора, нити херметички затворена. Као вода, која се присоја оног планинског венца од Алпа и Карпати, што се Савом, Дравом, Дунавом и Тисом ка југу и конвергентно спушта, тако и сва струја економна и трговна, социјална и државна, прибира се као на левак према ушћу долине Моравске.“

„Београд, на међи измеђ југа и севера, у правцу сваковрстне струје, на обали најважније водене бразде, на брегу тако значајне долине Моравске — која у његовоме домаћају излази на

равницу и низију средњег Дунава — тако намештен Београд природан је мостобран на тој светској бразди свакојаким комуникација, и најјачи редан на фронту нашега полуострва према северу.“

„Ал' пођимо још даље.“

„Колики значај у историји светској имађаше Златни Рог на Устиору дебелог Понта, и тумутумски обрт на мосту измеђ Јевропе и Азије — то из раније знамо. Колику важност и сада има, и никада је изгубити неће, увек вредна радионица егејских и понтијских примораца, некад сјајна столица првог хришћанског цара, сада златно руно модерних Јасона — и то добро знамо. Колику и како значајну улогу, у односима Азије и Јевропе, имађаше Византије Константинопољ и Стамбол — то с уздахом памтимо.“

„Но Цариград је на окрајку Јевропе. И Италија и Шпанија и Скандинавија удови су њени.“

„А на шруцу те Јевропе, и баш на пресима њеним, стари Винди изабраше и настанише, и потоњи цареви римски подигоше и утврдише далекочувену Виндобону на најважнијој јевропској артерији, на средини измеђ њеног почела и понора јој у пуклину планинску покрханог Бердапа. Превелики и пребогати Беч, у срцу средње Јевропе, вазда најважнији трг њезин, на знаменитом отвору, кроз који Алпи и Карпати Дунав пропустише, на северном прагу средње-дунавског војишта, и на распутици најпретежнијих комуникација и операцијских праваца: на запад за Баварску висију уз Дунав, на север у Лабу и Одру Моравом, на исток у Русију на Вислу — тај Беч — око кога гравитирају сви односи централне Јевропе, морао је постати природним магнетом и јужних крајева, и пожељном метом Панонских и Мизијских народа. Тежишту, које јевропско-левантијски односи имају у Цариграду, — Беч је кантрабаланс средње Јевропе за одношаје њене к' „истоку.“

„За ову, пак, политичку, економну, културну и стратегијску вагу средње и југоисточне Јевропе, Београд — на средокраћи измеђ Беча и Цариграда, на међи Јевропе и „Оријента“, на јужноме прагу средњодунавског војишта — он је био и остаје стожер, који држи баланс измеђ оба тежишта овог демополитичког кантара.“

„Сем тога Београд и јесте сирашегијско место одсудно првога ранга.“

„Нису, дакле, писци средњег, витешкога, века Београд називали *Gloriosa Alba* — Славни Београд. А нису га ни Турци, кад су на врхунцу своје силе и славе били, залуду прозвали: *Дорул-Дихал-Двор*, управ, праг светог боја.“

„Ову безривалну важност Београда нико и никада није превидео“.....

„Ми смо једном казали да је долина српске Мораве порта храму јерусалимском. Тој јерусалимској порти, Београд бејаше прва врата са севера. Он је српској Морави, и данас први и најглавнији браник.“

„За одбрану Дунава још је римски цар Трајан подигао многе тврђаве на важнијим местима, и у њима сместио поуздане легијоне своја. Између појединих тврђава, други цар римски, Дукљанин (Диоклецијан) подигао је још многе ојкоше за бољу безбедност пограничних крајева. Па и Констанијин и Јустинијан подигли су у истим крајевима многе куле и многе градове. Али сви ти градови, и Трајанови и Дукљанинови и Константинови, па и Јустинијанови, леже у развалинама ево већ пешнајести векова. А Београд стоји, и још стоји.“

„Многа су места и иначе некада важна била — па више то нису. Ал' је Београд и пре

и после и вазда био и остаје на ударцу машице сваковрстних струја.“

„Његов положај никада није губио цене.“ Али му је за то — по компетентоме писцу — „и свеколика историја бурна и олујна, страшна и крвава.“ Тако на страни 332 свога „Тропоља“, он о њему још и ово вели: „Београду није никада суђено било да задржи дуго камен на камену. Његови дворови не могаху никада добити изглед антиквитета. Његови домови једнако се из праха подизаше, и једнако у развалине распадаше... Од како су изнађени топови, око њега једнако грмише...“ Овај историјски факт писац објашњава поглавито тиме, што је Београд мање више, али скоро увек био на државној међи измеђ две државе, као и на путу безброј освајача. Кад је улазио у састав које јужне државе, он јој је био ослонац за напад, поштора у борби, а страх за непријатеља на северу. А кад је долазио у руке северном освајачу, онда су се улоге мењале, али је стратегијска и свака друга важност њему стално остајала. И Беч је — вели плац — „по своме географском положају и стратегијском значају врло важно место, па није доживео толике промене колико Београд. И Цариград је у сваком погледу место првога ранга, па ни он није толико чистио као Београд. Истина је, као што рекосмо, да много чини што је Београд на међи државној. Али има и других места, што су на међи. — И Сирашбург је на међи две антагонске државе, па опет није толико ширео колико Београд. Има овде једна околност са свим оригинална, и у Јевропи јединствена. Аустрија и Турска, — којима је до јуче међа био Београд — те државе нису народне, него су обе политички мозаик, каквог више у Јевропи нема. Аустрија, као држава немачка, влада над народима који нису Немци; а тако и Турска господари над народима који нису Турци. Аустрија, војујући против Турске, није газила Турке, као и Турска војујући против Аустрије, што није сатирала Немце. Обе државе, ратујући једна против друге, робиле су са свим ширећи народ, за који ни једну ни другу није срце болело. Турци су преко српских леђа газили Маџаре, а Аустријанци преко маџарских леђа газили Србе. Кад је Турска славила победу, онда су патили Хришћани: Срби и Маџари; а кад је Аустрија светковала победу, онда су и опет страдали Хришћани: Маџари и Срби. Маџари и Срби бејашу безглавно стадо, о које се оба суседа отимаше. И Маџари и Срби бејашу робље, које је ишло из руке у руку, из окова у оков. Овакав случај у Јевропи само је овде, и више ни где. Но исти је он и узроком те је Београд био кошомом оба претендента на ове крајеве. Узмемо ли још у обзир то, да је на обема обалама Саве и Дунава један исти народ; да су не само Србију и Босну, као Аустрији најближе покрајине Турске, него и цео Банат, цео Срем са Славонијом, кроз целу Бачку и даље к Барањи, као Турској најближе покрајине аустријске, па и у ратовима, држали и заузимали скоро сами Срби — да је, дакле, преко њихова огњишта ишао и онај први бранички праг аустријски, обележен крвавим појасом од Сигета на Мохач, Сенту, Темнишвар и Лугош, онда нам овака променљива, а вазда грозна, судба Београда постаје још јаснијом и разумљивијом, пошто због тога Београд бејаше и као неки центар једног истог, но у две царевине подељеног, народа, чија је и тежња и осветла гравитирала око Београда.“

„И овај је случај у Јевропи само један!“

„Ако, дакле, све ове прилике и околности приберемо уједно, онда нам излази: да је Београд био вазда громовић, о који се разбијаше сви гromови кад год се скобише хетерогени облаци нашега полуострва и предела старе Паноније. Он је био онај злокобни магнет, који је на себе

привлачно челик и азијских сабаља и јевропских мачева — да доживи — уверени смо да погађамо пишчеве осећаје, колико год и праведни смер научна му пера — да доживи под српским знамењем оне благодети човечанске културе, и оне победе народнога Генија, са којима Провиђење, у непостижну му усуду, пре а после, али награђује све велике паћенике света.

О Б З Н А Н А

У општини београдској уведена је „Рекламациона књига“, која се налази у њеном статистичком одељењу у згради општинског суда.

У ову књигу сваког радног дана између 8 и 12 часова пре подне и 3 и 6 часова по подне може сваки пуноправни београдски грађанин уписати своје примедбе на општинске радове ма које врсте и радњу појединих општинских органа као и скренути пажњу суду на нешто, што би ваљало урадити.

О овоме се извештава грађанство ради знања.

Од суда општине београдске 18 марта 1902. г. Абр. 2708, Београд.

О Б З Н А Н А

Ради одржавања чистоће у вароши Управа града Београда под 7 марта тек. године №. 6611 издала је својим одељцима следећу наредбу:

„Поред општинских чистача, велики број приватних лица баве се са изнашањем ђубрета и сметлишта из дворишта варошких зграда.

„Ови приватни ђубретари бацају ђубре гди намаше, просипају га и по улицама, по празним плацевима, по рупачама, и готово цела околина Београда опкољена је самим ђубретом од савског моста па до Карабурме.

„Одређено је место за избацавање ђубрета једино Карабурма и то у воду у Дунав, а никако на другом месту. Изузетак од тога може да буде само за прашину, коју ноћу са улица сачињавају општински чистачи и бацају по одобрењу санитета у Ташмајдан.

„У интересу здравља и угледа престонице, Управа наређује:

„1.) Да се сва приватна лица, која се баве изнашањем ђубрета, одмах упуте Управи, да им се изда одобрење за ту радњу и да им се да број њихових кола; тај број сваки ће дати изградити на блеху у величини 10 сант. и ставити по зади кола, јасно исписан, да се и на даљини може запазити.

„2.) Да се одмах сва ђубришта са плацева по рупама, око ограда и т. д. очисте и избаце на одређеном месту. Квартови: савамаљски, врачарски, палилуљски, дорћолски и комесар топчидерске полиције, могу наредити да се ђубришта у околини градској и спале под њиховим надзором, ако не би било никакве опасности да се шта упали и пожар догоди.

3.) Да се најозбиљније пази, да ни приватни ни општински ђубретари не бацају ђубре нигде на другом месту но на Карабурми.

4.) Да се пази, да су кола приватних ђубретара тако удешена и затворена, да се апсолутно не сме ништа уз пут расипати.

5.) Нарочиту пажњу треба обратити на све фабрике, баштованџинице, цигљане, и у опште све радионице, које се налазе у градској околини. Фабрику шподујама и туткала и прерађивања коже треба често обилазити и контролисати, да се највећа чистота одржава. Тако исто треба јаку контролу водити над концесионарима за изношење изметака и стрводерина, да нечистоћу и стрвине бацају у воду код Карабурме. Па и речне обале треба обилазити и контролисати да се покрај истих ђубре не оставља.

6.) Да се нареди свима позорницима да добро пазе на све ђубретаре и где год опазе да је који просуо ђубре где на другом месту, или да га расипа, било да му кола неваљају или да их је препунио, да га одмах спроведе кварту, који ће узимати на одговор и кажњавати по тач. 8. § 329 крив. закона. Даље, да пазе на све јавне просторе, плацеве, околину варошку и сва места побројана у тач. 5-ој, па где год опазе ђубре и нечистоћу да одмах достављају старешини кварта, те да се иста уклања и кривац, ако се зна, казни.

„Квартови ће контролисати позорнике и на чијој се линији нађе избачено ђубре, а он није ђубретара привео или недоставио кварту, да се одмах саопштава Управи, те да се тај позорник казни за невршење своје службе. Старешина кварта чешће ће обилазити свој квартал, а квартави: Савамаљски, Врачарски, Палилуљски, Дорћолски и комесар топчидерске полиције и градску околину, цео свој рејон, да се и сами лично увере како се одржава чистоћа и како позорници врше своју дужност.

„О чистоти и по кварту и у околини и сам ће подписати управник нарочиту пажњу водити.“

Суд општине београдске овим упознаје београдско грађанство са овом наредбом Управе ради знања и управљања.

Од суда општине београдске 15 марта 1902 године, АБр. 2409, у Београду.

Грађанству Београдском

На основу закона о заштити од сточних зараза у опште и о мерама за угушавање тих зараза, као и расписа господина министра унутрашњих дела СМ № 6444 од 1899 године, Управа града Београда издала је следећу

НАРЕДБУ:

„1. Сваки грађанин који жели држати пса, мора га пријавити суду општинском и узети марку.

„2. Сваки пас мора имати корпу на њушци. Пси се не смеју пуштати на улицу но се морају на ланцу или узици водити

„3. У кафане и друге јавне локале, паркове и на тргове (пијаце) пси се не смеју водити.

„4. Ако који грађанин примети да му је пас болестан, мора га одмах пријавити своје кварту, који ће наредити лекарско посматрање пса.

„5. Сви пси који нису пријављени суду општинском, немају марку општинску, нити имају корпу на њушци, похватаће се и поубијати, а сопственици ће по §. 42. закона о сточној зарази казнити са 300 динара или 2 месеца затвора. Истом казном казниће се сваки онај грађанин, чији пас уједе које друго лице.“

Суд општине београдске на основу наређења Управе града од 6. ов. м. ЛМ № 436 обзнањује београдском грађанству предњу наредбу Управе ради знања и управљања по истој.

Од суда општине београдске, 8 Марта 1902 АБр. 2353, Београд.

О Г Л А С

На основу одобрења г. Министра грађевина од 3 Марта ове год. Бр. 1343. грађевинско одељење општине београдске држаће оферталну лицитацију 20 Априла ове год. за израду нове калдрме у Ратарској улици, између Таковске и Мајор Илићеве.

Предрачунска је цена 12000,33 дин. Оферти ће се отворити у присуству комисије и предузимача, тачно у 12 часова у подне

После отварања оферата, ничија накнадна понуда неће се примити.

На офертима, који ће се подносити у затвореним ковертима, мора бити залепљена таксена марка од 10 динара, према зак. о таксама. Оферти без таксених марака неће се узимати у оцену.

Предузимач на коме остане ова лицитација, дужан је одмах да положи на име кауције 1200 дин у новцу, или вредним хартијама.

Услови и ближа обавештења могу се видети сваког радног дана од 8—12 часова пре подне.

Из канцеларије грађевин. одељења општине београдске, 7 Марта 1902 год. ГБр. 628.

О Б Ј А В А

Суд општине београдске продаваће путем јавне усмене лицитације материјал од својих зграда постојећих у Тројанској улици под бр. 7, и од подрума званог „Пивни извор“, које се морају рушити месеца Маја тек. год. услед регулације улице Страхињића Бана.

Продаја ова извршиће се на дан 3 Априла тек. год. од 3 до 6 сати после подне на лицу места.

Кауција се полаже при лицитацији и то: за зграде 200, а за подрум „пивни извор“ 300 динара.

Ближи услови могу се видети у канцеларији економног одељења суда општинског сваког радног дана од 8 до 12 сати пре подне.

Од суда општине београдске, 13 Марта 1902 год. АБр. 2517 и 2571, у Београду.

О Б Ј А В А

На представку општинског суда од 12. новембра 1902 г., АБр. 9572, Управа града Београда претписом својим од 16. децембра 1901 године, АБр. 34198, одобрила је, да се хлеб може продавати у будуће и на варошким пијацама као и остале животне намирнице.

О овоме се извештава београдско грађанство знања ради.

Од суда општине београдске, 12. фебруара 1902 г., АБр. 11747/901, Београд.

О Б Ј А В А

На дан 4 априла тек. год. од 3 до 6 сати после подне, држаће се у канцеларији економног одељења суда општинског, јавна усмена лицитација за издавање под закуп **права точења и продавања бозе и осталих бозацијских артикала на новој општинској кланици.**

Кауција се полаже при лицитацији у 100 динара у готовом новцу или срп. држав. хартијама од вредности.

Ближи услови могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана од 8 до 12 сати пре подне.

Од суда општине београдске, 14 марта 1902 год, АБр. 2635, у Београду.

О Г Л А С

На основу указа од 19. фебруара тек. године, решења суда општине вароши Београда од 26. фебруара тек. године, АБр. 1996, *наплаћиваће се општинска трошарина за варош Београд и на оне предмете, који се у вароши производе, ако исти подлеже трошарини по тарифи.*

Према томе Управа београдске општинске трошарине наредила је, да се изврши попис 27. и 28. фебруара свих трошаринских предмета код произвођача у вароши и од тада наплату трошарине вршити.

Ово се објављује свима произвођачима трошаринских предмета, ради даљег управљања.

Ближа обавештења појединим произвођачима, даваће трошаринска Управа.

Од Управе београдске општинске трошарине, 28. фебруара 1902. године № 656, Београд.

О Б Ј А В А

Послови у општини београдској по свима одељењима општинске управе тако су се умножили и разгранали да за свршавање истих, потребно је извесно време рада без икаквог прекида.

Па да би општинска управа с једне стране оправдала поверење, и довела своје текуће послове, да се свакодневно свршавају, а с друге стране, помогла публици, да по својим молбама и тражењима дође до свога права и задовољења, потребно је да све чиновништво општинско буде на раду после подне од 2—5 у својим канцеларијама поштеђено од стране публике, а у самом интересу исте, па стога суд општине града Београда

Објављује :

да ће се од данас па до даље наредбе по свима одељењима општинске управе при-

мати публика само пре подне, а за хитне послове у суду општинском дежураће по један од кметова од 2—5 часова по подне свакодневно за пријем публике и свршавање најхитнијих послова.

Ова се објава доставља ради знања грађанству општине београдске.

Од стране Суда општине града Београда Абр. 1136, 3. Фебруара 1902 год.

Грађанству Београдском

Познато је грађанима, да постоји друштво за подизање храма Св. Саве, коме је председник Његово Високопреосвештенство архијепископ београдски и Митрополит Српски Господин Инокентије.

Да би се остварила узвишена циљ овога друштва суд општине београдске овим чини апел на београдске грађане, да помогну томе, заузимајући се својски да се путем обавештења образују по варошким одељцима пододбори за прикупљање прилога за ову свету и опште народну задужбину.

Од суда општине београдске 23. Јануара 1902 г. АБр. 662. Београд.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

СТАЊЕ НА ДАН 28. ФЕБРУАРА 1902 ГОД.

СТР.	РАЧУН	ОБРТ У ФЕБРУАРУ		ОБРТ ОД 1 ЈАН. ДО 28. ФЕБРУАРА		СТАЊЕ 28. ФЕБРУАРА			
163	Благајне	140431	29 169760	34 40	308567	34 253754	86 54812	48	
75	Привремени издатака				54926	39	54926	39	
37	Вредећи артија				70600	—	70600	—	
21	Цркве дорћолске				57837	21	57837	21	
28	Канализације				75200	38	75200	38	
39	Кеја				88961	61	88961	61	
40	Водовода				58550	82	28550	82	
38	Покретности				78771	64	78771	64	
38	Непокретности				64138	—	64138	—	
44	Управе фондова за фондове				48880	40	48880	40	
34	Остава код Нар. Банке				3040000	—	1510000	—	
71	Пријема				1510000	—	3040000	—	
119	Дужника калдрме		1457	75	70156	20	2005	16	
158	Дужника разни		5938	13	191457	13	6176	13	
27	Фондова						239316	95	
47	Фонда гробљанског						229345	66	
46	Кауција						1117	—	
48	Текући код Упр. Фондова у злату						149124	20	
49	Текући код Народне Банке у сребру						1538599	80	
156	" Кланичног друштва " "				976	25	976	25	
104	Повериоца						77724	81	
118	Главнице	7395	88		8181	29	7846745	43	
159	Буџета Прихода општинског	848	—	72629	41	884	—	126379	93
160	" Расхода "	91481	15	74	—	164342	22	74	
147	" Регулације			170	70			264	40
162	" Гробљанског	1263	19	2457	04	2224	34	2457	04
161	" Трошарине	21061	26	65100	14	31233	50	104100	41
164	Кредита	55070	80			55070	80		
		317587	57	317587	57	15127185	51	15127185	51
								11802652	23
								11802652	23

10. Марта 1902 год., Београд.

Главни Књиговођа,
Милија Јовановић с. р.

Главни Благајник,
Сп. К. Шуменковић с. р.

Председник општине,
Милов. Р. Маринковић с. р.

ГЛАВНА УПРАВА ОПШТИНСКЕ ТРОШАРИНЕ

ИЗВОД

СТАТИСТИКЕ ЗА МЕСЕЦ ФЕБРУАР 1902 ГОД. УПОРЕДНО СА МЕСЕЦОМ ФЕБРУАРОМ 1901 ГОД.

ТЕЖ. БРОЈ	Р О Б А	МЕРА	ЗА ГОДИНУ 1901.				ЗА ГОДИНУ 1902.				ВИШЕ		МАЊЕ			
			ТЕЖИНА	ТАКСА од %	СКУПА ПРИХОД		ТЕЖИНА	ТАКСА од %	СКУПА ПРИХОД		ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.		
			СВЕГА	ДИН.	ПР.	ДИНАРА	ПР.	СВЕГА	ДИН.	ПР.					ДИНАРА	ПР.
1	Воће	Клгр.					32578	2		651	56	651	56			
2	Зелен, вариво и т. д.	"	179920	2		3598	40	183960	2		3679	20	80	80		
3	Лук, кромпир	Клгр.	87436	1		874	36	90532	1		905	32	30	96		
4	Сено	Кола	607		50	303	50	495		50	247	50			56	00
5	Грис и гершл	Клгр.	5190	3		155	70	1900	3		57				98	70
6	Дрво за гориво	Куб .м.	4351		30	1305	30	757		30	227				1078	20
7	Грађа даске, летве	"	435		50	217	50	473		50	236	50	19			
8	Грађев. материјал	Клгр.	74	12	50	9	25	300	12	50	37	50	28	25		
9	Свиње преко 15 клгр.	"	1826	8		146	08	3714	8		297	12	151	04		
10	Прасад до 15 килограма	Комад	441	1		441		646	1		646		205			
11	Овце, јагњад, јарад	"	1915	1		1915		2340	1		2340		425			
12	Зечеви	"	4		50	2									2	
13	Дивљач, срне, јелени	"	1		5	5									5	
14	Живина перната ситна	"	14602		10	1460	20	15334		10	1533	40	73	20		
15	" " крупна	"	1067		20	213	40	1692		20	338	40	125			
16	Риба свежа	Клгр.	6373	5		318	65	2001	5		100	05			218	60
17	Сардине у бур. и саламури	"	1062	5		53	10	27	5		1	35			51	75
18	Месо, слан. и сало усол. или салам.	"	9054	10		905	40	3180	10		318				587	40
19	Месо осушено	Клгр.	2500	20		500		3453	20		690	60	190	60		
20	Млеко	"	180819	5		9040	95	178363	5		8918	15			122	80
21	Јаја	"	10590	5		529	50	17747	5		887	35	357	85		
22	Колача и брашненице	"	96	4		3	84	175	4		7		3	16		
23	Бисквит	"						25	10		2	50	2	50		
24	Све израде од шећера	"	289	10		28	90	767	10		76	70	47	80		
25	Конзерве од меса и рибе	"	641 ³⁰⁰	20		128	24	593	20		118	60			9	64
26	Сардине у кутијама	"	549	5		27	45								27	45
27	Сир стран	"	85	20		17		537	20		107	40	90	40		
28	Скоруп (кајмак)	"	1835	5		91	75	3391	5		169	55	77	80		
29	Масло (бутер)	"	831	10		83	10	809	10		80	90			2	20
30	Вино обично	Литар	79363	8		6349	04	79436	8		6354	88	5	84		
31	" фино и кипеће	"	180	25		45		221	25		57	25	12	25		
32	Ракија до 10 гради	Клгр.	85322	10		8532	20	72014	10		7201	40			1330	80
33	" до 15 "	"	5598	12		671	76	4117	12		494	04			177	72
34	" преко 15 "	"	13769	25		3442	25	13716	25		3429	00			13	25
35	Ликери	"	541	20		108	20	646	20		129	20	21			
36	Пиво	Литар	124274	10		12427	40	132111	10		13211	15	783	75		
37	Сирће	"	211	3		6	33	200	3		6					33
38	Есенција	Клгр.	297	25		74	25	50	25		12	50			61	75
39	Минерална вода	"	5129	5		256	45	2556	5		127	80			128	65
40	Угаљ камени	Вагон	47 ⁸⁰⁰	6		286	80	84	6		504		217	20		
41	Мрамор углађен	Клгр.	2882	3		86	46	669	3		20	07			66	39
42	Трегер гвоздени	"						56702		50	283	51	283	51		
43	Стакло	"	663	2		13	26	1637	2		32	74	19	48		
44	Воће јужно	"	15921	5		796	05	19523	5		976	15	180	10		
45	Бадем, суво грозђе	"	2403	3		72	09	2084	3		62	52			9	57
46	Зачини прости	"	3478	8		278	24	2127	8		170	16			108	08
47	" бољч	"	294 ⁵	50		147	25	328	50		164		16	75		
48	" најбољи	"	3	100		3		8 ⁷⁶	100		8	76	5	76		
49	Кафа	"	32408	2	50	810	20	27628	2	50	690	70			119	50
50	Сурогати од кафе (цигура)	"	320	5		16		5344	5		267	20	251	20		
51	Чоколада	"	147	10		14	70	451	10		45	10	30	40		
52	Шећер	"	218232		50	1091	16	226146 ⁴⁵⁰		50	1130	74	39	58		
53	Пиринач	"	21360	1		213	60	14100	1		141				72	60
54	Креч, Цемент и гипс	"	9210		25	23	03	226336		25	565	84	542	81		
55	Зејтин	"	47575	2		951	50	28759	2		575	18			376	32
56	Маст без разлике	"	558	30		167	40	516	30		154	80			12	60
57	Свеће "	"						1442	2		28	84	28	84		
58	Сода	Сифон	3561		05	178	05	10311		05	515	55	337	50		
59	Кола дрв. материјала	Кола	47	1		47		85	1		85		38			
60	Кола товарна до 1 тоне	"	19100	20		3820		23504	20		4700	80	880	80		
61	Од товарног коња	"	2900	10		290		500	10		50				240	
62	Карте за слобод. улаз у варош	"						30	2		60		60			
Свега ..							63593	24			64930	63	6314	69	4977	30
							Приход у м. Фебруару 1901				62593	24	4977	30		
							Вишак " " " 1902				1337	39	1337	39		

КБр. 794.

1 марта 1902 године, Београд

Из Управе општинске трошарине

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА